

Jak zbadać czy dana praktyka rynkowa przedsiębiorcy jest nieuczciwa, a tym samym zakazana?

W art. 3 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym [dalej u.p.n.p.r] został sformułowany ogólny zakaz stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych. Dalsze przepisy definiują rodzaje nieuczciwych praktyk rynkowych, a sama struktura ustawy została oparta na trójstopniowym teście mającym na celu zidentyfikowanie nieuczciwych praktyk rynkowych¹. Struktura zakłada istnienie tzw. dużej klauzuli generalnej (przewidująca ogólny zakaz stosowania nieuczciwych praktyk), małych klauzul generalnych (zabraniających m.in. stosowania agresywnych praktyk oraz praktyk wprowadzających w błąd) oraz liście czarnych praktyk rynkowych, niedozwolonych w każdych okolicznościach.

Chcąc zilustrować model badania czy dana praktyka rynkowa jest nieuczciwa, a tym samym zakazana, można posłużyć się poniższym schematem. W sytuacji każdej analizy, czy dana praktyka ma charakter nieuczciwy należy zastosować „filtrację” przez kilka poziomów (od 1 do 3). Kiedy praktyka zostanie uznana za nieuczciwą już na poziomie 1 nie bada się czy jest ona nieuczciwa także na poziomie 2 i 3. To samo dotyczy sytuacji, kiedy praktyka zostanie uznana za nieuczciwą dopiero na poziomie 2. Wówczas nie bada się czy jest ona nieuczciwa także w świetle przesłanek z poziomu 3.

¹ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2015 r., w sprawie o sygn. akt III SK 24/1413

Praktyka rynkowa jest zakazana				
Poziom 1	w każdych okolicznościach, jeżeli znajduje się na tzw. czarnej liście praktyk wprowadzających w błąd (art. 7 u.p.n.p.r.) lub praktyk agresywnych (art. 9 u.p.n.p.r.)			
Poziom 2	jeżeli wprowadza w błąd przez działanie (art. 5 u.p.n.p.r.) lub zaniechanie (art. 6 u.p.n.p.r.)	jeżeli jest agresywna (art. 8)	jeżeli polega na prowadzeniu działalności w formie systemu konsorcyjnego lub organizowaniu grupy z udziałem konsumentów w celu finansowania zakupu w systemie konsorcyjnym (art. 10 u.p.n.p.r.)	jeżeli polega na stosowaniu kodeksu dobrych praktyk, którego postanowienia są sprzeczne z prawem
Poziom 3	jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu.			

Hubert Plichta